

Johan Galtung

USA Vesten & resten

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

USA, Vesten og resten

Johan Galtung

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

USA, Vesten og resten

Af Johan Galtung

(Oversættelse Thora Lund Mollerup & Erik Ansvang)

Først grundbehov,
så handel og religion

USA og Vesten så "11. september 2001" som en begivenhed, der indledte noget helt nyt i lighed med "skuddet i Sarajevo" 28. juni 1914. Den 11. september 2001 udløste en massiv "krig mod terrorisme", og den 28. juni 1914 indledtes Første Verdenskrig. Ifølge Vesten stod *de onde* bag begivenhederne – dvs. Osama bin Laden og Gavrilo Princip. Fordi den onde er selvforklarende, bliver årsag og virkning ét, idet den onde virkelig gør sig selv gennem sin handling. Det bliver derfor unødvendigt at søge dybere forklaringer. Terapien består i at pågribe og udrydde det onde gennem USA's antiterrorisme og østrigsk anti-serbisme. Vesten har intet at gøre med dette – kun de andre – de onde.

Intet er sin egen årsag

Om dette forhold har et lille barn – som så Tv lige efter den 11. september – sagt det, som skal siges: "*Hvad har vi gjort, siden de hader os så meget, at de gør sådan noget?*" Virkeligheden forstås bedre som led i årsagskæder, lange, mange, krydsende og cirkulære. Alt består af kæder, hvor alt har en årsag, og alle virkninger har en konsekvens. F.eks. gengældelseskæder efter princippet vold avler vold. *Intet er sin egen årsag.*

Men det er for alment. Den 11. september var gerningsmændene arabere – de fleste fra Saudi – og det drejede sig om helt bestemte bygninger.

Saudiaraber, wahabitt: De krænkede vores Hellige Land økonomisk og militært og med andre religioner, overforbrug og et korrupt kongehus.

Amerikaner: Aftalen mellem Roosevelt og Ibn Saud i 1945 gav os olie mod at beskytte kongehuset. Korruption kræver mindst to parter!

Forfatterens fortolkning af 11. september: Centret for USA's økonomiske og militære magt blev offentligt henrettet af unge wahabitter fra Saudi-Arabien.

Konfliktarbejder: Efter 11. september bredte konflikten sig. Hvad er målet?

Amerikaner: Målet er *frihandel uden grænser*, globaliseret og militært beskyttet så efterspørgsel kan mødes med udbud overalt. Frihed er at købe og sælge hvad, hvor og hvornår man vil.

Muslim: Målet er *respekt for vores religion*. Den ser på handel som et dybt menneskeligt anliggende, som går langt udover, at udbud møder efterspørgsel, og at varer byttes mod penge.

Uønsket indtrængning og omformning af andres samfund er illegitimt

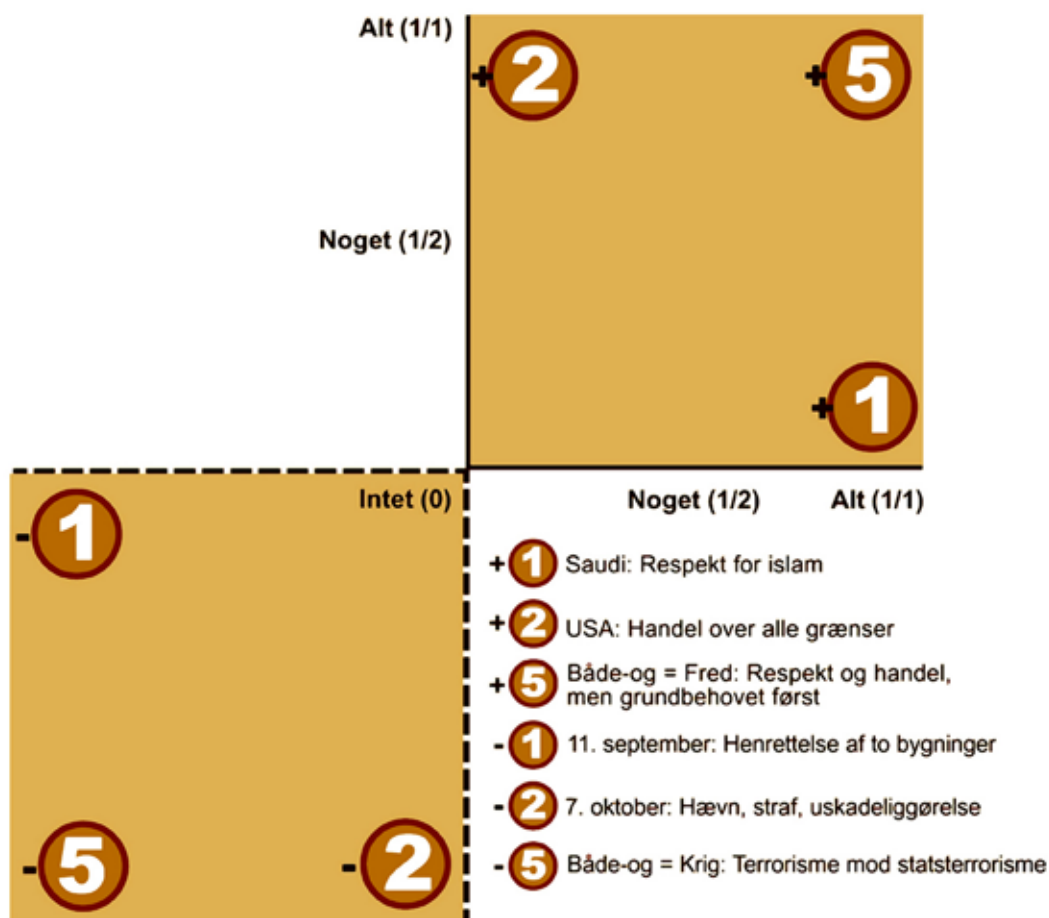
Løsningen på 11. september kunne være, at verdenssamfundet straffede gerningsmændene for deres kriminelle handling, og at USA trækker sig økonomisk og militært tilbage fra Saudi-Arabien. *Uønsket indtrængning og omformning af andres samfund er illegitimt.*

Men konflikten mellem frihandel og respekt er mere problematisk. Og konflikten bliver ikke engang formuleret som en konflikt mellem disse konstruktive mål som frihandel og respekt. Parterne ønsker frihandel og respekt. Hvad er legitimt og illegitimt ved disse mål? Er det muligt at bygge bro mellem målene?

Mulighedernes basisdiagram

Parterne vil hellere realisere destruktive målsætninger som ødelæggelse og drab på Manhattan og i Washington 11. september og i Afghanistan fra 7. oktober. Basisdiagrammet (præsenteret i bogen) skal udvides til også at omfatte mål:

Hvordan denne krig vil ende, ved ingen. Men man ved, at journalister og politikere stirrer sig blinde på kvadratet nederst til venstre, med de to klassiske krigsjournalistiske spørgsmål: *Hvor er volden? Hvem vinder?* George W. Bush snakkede om at udrydde det onde. Bin Laden snakkede om retfærdighed og gengældelse.

Las os nu se på kvadratet øverst til højre, med fredsjournalistikkens to spørgsmål: *Hvad drejer konflikten sig om? Findes der nogen løsninger? Findes der nogle godkendte og bæredygtige oplæg?*

Hvis "de andre" nåede deres mål, ville man i Saudi-Arabiens ørken og langs kysterne få isolerede grupper, som levede på samme måde, som livet har været levet i århundreder med stor vægt på åndelige værdier og religiøse traditioner. De findes! Amish-samfundet i Pennsylvania er et eksempel. Det er muligvis en løsning for dem, men som helhedsløsning totalt uacceptabelt.

Hvis USA når sit mål, bliver verden et USA-domineret, militært beskyttet (og beskydt) indkøbscenter med ensidig vægt på materialistiske værdier, anskaffelse af ting, ejendom og forbrug, mens andre kulturer presses ud i samfundets randområder for til slut helt at forsvinde. Det er muligvis en løsning for nogen, men for verden som helhed er det totalt uacceptabelt. Frihandelen dræber, fordi den er ude af

stand til at møde grundbehovene for mad og sundhed hos mennesker på bunden af verdenssamfundet. Og de, der kæmper imod, slås ihjel af den "militære beskyttelse", f.eks. af den 11. september, interventionen og kuppet i Chile i 1973.

Et kompromis: Globaliseringsfrie zoner, hvor befolkningen ikke er parate og villige til at underkaste sig globale markeds kræfter, fordi grænsefri handel med monetisering og privatisering dræber.

Positiv overskridelse ligger i at værdsætte det positive ved religionen, som giver livet indhold og mening – og ved at værdsætte det positive ved handel, at øge markedets udbud af goder og knytte mennesker sammen over alle grænser. Det er religionens og handlens onder, der skal elimineres. Det gøres bedst indenfor en ramme af garanterede menneskelige grundbehov – overlevelse – velvære – frihed – identitet, og rettigheder for alle. Det skal have første prioritet og være alle tings mål.

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk